

Uzuncaburç (Diocaesarea) Arkeo-Köy Koruma Stratejisi Rehberi

Doç. Dr. Burak BELGE¹, Prof. Dr. Ümit AYDINOĞLU², Dr. Züleyha Sara BELGE³

¹ Mersin Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, ORCID: 0000-0003-1701-1753
burakbelge@mersin.edu.tr

² Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, ORCID: 0000-0001-9908-9110
uaydinoglu@mersin.edu.tr

³ Mersin Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, ORCID: 0000-0003-0500-4847
zbelge@mersin.edu.tr

ÖZ

Uzuncaburç köy yerleşik alanı ile iç-içe olan Diocaesarea antik kenti, kırsal yaşam öğeleriyle birlikte değerlendirildiğinde, arkeolojik ve kırsal mirasın bütünleştiği bir kültürel peyzaj alanıdır. Bu yapıyla alanın korunması yönünde geliştirilen strateji ve kararların, kırsal kalkınma için bir model önerisi olarak değerlendirilmesi olasıdır. Bu yazıda, Uzuncaburç yerleşik alanı içerisinde 1. Derece Arkeolojik Sit alanı sınırları dışında kalan alan için farklı ölçek ve bağlamda geliştirilen proje önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzuncaburç, Diocaesarea, Arkeoloji, Kırsal Kalkınma, Mersin

ABSTRACT

Diocaesarea ancient city, with Uzuncaburç village settlement, is a cultural landscape area where archaeological and rural heritage are integrated together with rural life elements. With this structure, it is possible that the strategies and decisions developed for the protection of the area can be considered as a model proposal for rural development. In this article, project packages developed in different scales and contexts for the area outside the boundaries of the 1st Degree Archaeological Site within the Uzuncaburç settled area are presented.

Keywords: Uzuncaburç, Diocaesarea, Archaeology, Rural Development, Mersin

1. GİRİŞ:

Mersin İli, Silifke İlçesi sınırları içerisinde kalan Diocaesarea antik kenti, Uzuncaburç kırsal yerleşimi ile iç içedir. Yerleşimin tamamı 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile 3. Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı içerisinde kalmaktadır. Özellikle antik kente ait anıtsal yapıların yoğun olduğu bölge 1. Derece Arkeolojik Sit alanıdır. Uzuncaburç kırsal yerleşimi; Diocaesarea antik kentinin üzerinde gelişmiş eski bir köy yerleşimidir. Yüzyıldan fazladır aktif olarak kullanılmakta olan eski köy merkezinde kutsal alanlar, tapınaklar, tören kapısı, tiyatro, çeşme binası ve birbirini dik kesen antik caddeler gibi yoğun antik yapı kalıntılarının bulunduğu bölge ile iç içe geçmiş geleneksel köy evleri, cami, meydan ve çeşme ile farklı kültürel katmanları bir arada görmek mümkündür. Geleneksel köy yerleşimi ile tarihsel ve kültürel süreklilik devam etmiştir. Uzuncaburç kırsal yerleşimi hala korunmuş durumda olan geleneksel evleri ile bölgedeki en eski tarihi köylerden birisidir. Dönemin yapım teknolojilerini, mimari özelliklerini yansıtan geleneksel örnekler içerisinde nitelikli köy evleri, hem mimari planları hem de içerisindeki ahşap işçilikleri ile dikkat çekicidir. Bu durum yüzlerce yıl geçmesine rağmen aynı tarımsal faaliyetlerin devam ettiğini göstermektedir. Uzuncaburç bu özelliği ile çok önemli bir kırsal/kültürel peyzaj alanıdır.

Uzuncaburç antik kenti, uzun yıllardır örenyeri olarak ziyaretçilere açılmış olsa da alan sunumuna yönelik sorunlar bulunmaktadır. Örenyerinin sunum sorunlarının çözümüne yönelik olarak bir Çevre Düzenleme Projesi hazırlanmıştır. Bu kapsamda çitle çevrelenmesi, gişe yapılması ve alanın çevresindeki Yörük evlerinin restorasyonunu içeren ilk etap çalışmaları uygulanmaya başlanmıştır. İkinci etapta alan içerisinde kalan tüm tescilli köy evlerinin esaslı onarımlarının tamamlanması ve işlevlendirilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, Uzuncaburç kırsal yerleşimini incelediğimizde, yerleşimin kırsal, arkeolojik ve

kültürel zenginliğinin sunumu ve kırsal yaşam kalitesi açısından önemli eksiklikler bulunmaktadır. Daha açık bir ifadeyle, örenyerinin kendi içerisinde ücretli giriş ile ulaşılabilen servislerin dışında kalan yerleşik köy alanında ziyaretçiler için olduğu kadar, yerel halk için de mekân ve yaşam kalitesi açısından eksiklikler vardır. Öncelikli ihtiyaçlar değerlendirildiğinde, ziyaretçiler için yüksek kapasiteli bir otopark alanına ihtiyaç bulunmaktadır. Ziyaretçi karşılama merkezi ve hizmet tesisleri yoktur. Tuvalet dahil olmak üzere ziyaretçilere yönelik hiçbir servis hizmeti bulunmamaktadır. Alanda yürüyüş yolları, güzergâhlar ve bilgilendirme-yönlendirme panoları bulunmamaktadır.

Arkeo-köy projesi, Uzuncaburç mahallesinin bir bütün halinde anlamlandırılması, korunması ve sunulmasına yön verecek çalışmalar gerçekleştirilmesi, örenyerinin dışındaki alanlarda ziyaretçi yönetiminin sağlanması, alan için günümüzde bütüncül bir koruma ve ziyaretçi sunum stratejisinin geliştirilmesi ve arkeolojik miras korunurken alanın aynı zamanda önemli bir turizm odağı olarak bölge turizmüne kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Uzuncaburç arkeo-köy projesinin geliştirilmesinde alanın mevcut durumuna ilişkin yapılan sorun-olanak analizi belirleyici olmuştur. Uzuncaburç köy yerleşik alanı içerisindeki yörük evleri ve örenyeri içerisinde kalan eski meydan, kazı evi olarak kullanılan kamu binaları gibi köyün temel kullanımlarının konumları dikkate alındığında, alanda örenyeri ve köy yerleşik alanı arasındaki bütünlüğün sağlanmasının önemi ön plana çıkmaktadır.

Bu bağlamda, arkeo-köy projesi ile alanda ziyaretçilerin deneyimlerinin zenginleştirilmesini sağlayacak müdahalelerin yanı sıra arkeolojik mirasın korunmasının kırsal kalkınmada belirleyici olması öngörülmektedir. Daha açık bir ifadeyle, arkeo-köy projesini salt yerel halk ve ziyaretçiler için mekan kalitesinin arttırılması olarak değerlendirilmemelidir. arkeo-köy projesi, yerel halkın bilinçlendirilmesi ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesine yönelik sosyal, yerel – kırsal kalkınma odaklı ekonomik bir model olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle, kurumlar ve yerel aktörler arasında işbirliği, sorumluluk ve rol paylaşımı sağlanması önem arz etmektedir. Projelendirme sürecinde Mersin Büyükşehir Belediyesi, Arkeolojik Kazı Ekibi ve Mahalle Muhtarlığı arasında yapılan görüşmelerle, yerel halkın temel ihtiyaç ve beklentileri de belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulama aşamasında proje paketleri içerisinde yer alan detaylar dikkate alınarak işbirliği modelinin katılımcı bir modeller geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu yazıda, hazırlanan strateji dokümanında yer alan mevcut durum analizi ve farklı nitelik ve ölçeklerdeki proje paketleri sunulmaktadır.

2. MEVCUT DURUMA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

2.1. Yerleşimin Mekânsal Tarihi

Diocaesarea (Uzuncaburç) antik kenti Mersin ili Silifke ilçesinin yaklaşık 25 km. kuzeyindeki Uzuncaburç mahallesi içerisinde yer almaktadır. Antik kent, iyi korunmuş arkeolojik kalıntılarıyla Hellenistik, Roma ve Geç Antik Dönem eserlerini barındırır. Diocaesarea, Uzuncaburç kırsal yerleşimi ile iç içedir ve yerleşimin tamamı Arkeolojik ve Doğal Koruma Alanı içerisinde kalmaktadır.

Uzuncaburç, Silifke ve Erdemli arasında kalan ve Hellenistik Dönem'de bir Rahip Krallık Hanedanlığı tarafından yönetilen, Olba olarak adlandırılan bölgenin idari ve dini merkezi rolünü üstlenir. Seleukoslar, tapınağın rahipliğini Teukros sülalesine vererek onları rahip-kral olarak atamışlardır. Hellenistik Dönem'de Zeus Olbios Kutsal Alanı tapınak devletinin merkezidir. Bu süre zarfında, kutsal alan, çeşitli binalar aracılığıyla önemli bir anıtsallaştırma yaşamış olmalıdır. Küçük Asya'nın en büyüklerinden biri olan Zeus Tapınağı'na ek olarak, etrafına 5 katlı bir konut ve savunma kulesi ve 15 metre yüksekliğinde bir mezar binası bu süreçte inşa edilmiştir. Hellenistik Dönem için kentin en önemli yapısı Zeus Olbios Kutsal Alanı ve içerisindeki Zeus Tapınağı'dır. Tapınağın inşası için MÖ 4. yüzyıl sonu ile MÖ 2. yüzyıl ortaları arasındaki dönem önerilmektedir Zeus Tapınağı Seleukoslar Dönemi'nde dini ve idari bir merkezin sembolü konumuna getirilmiştir. Hellenistik Kule olarak adlandırılan yapı ise tahkimat amacının ötesine geçerek, aynı zamanda yüksek düzeyde konfor düşünülerek tasarlanmıştır. Burada rahip

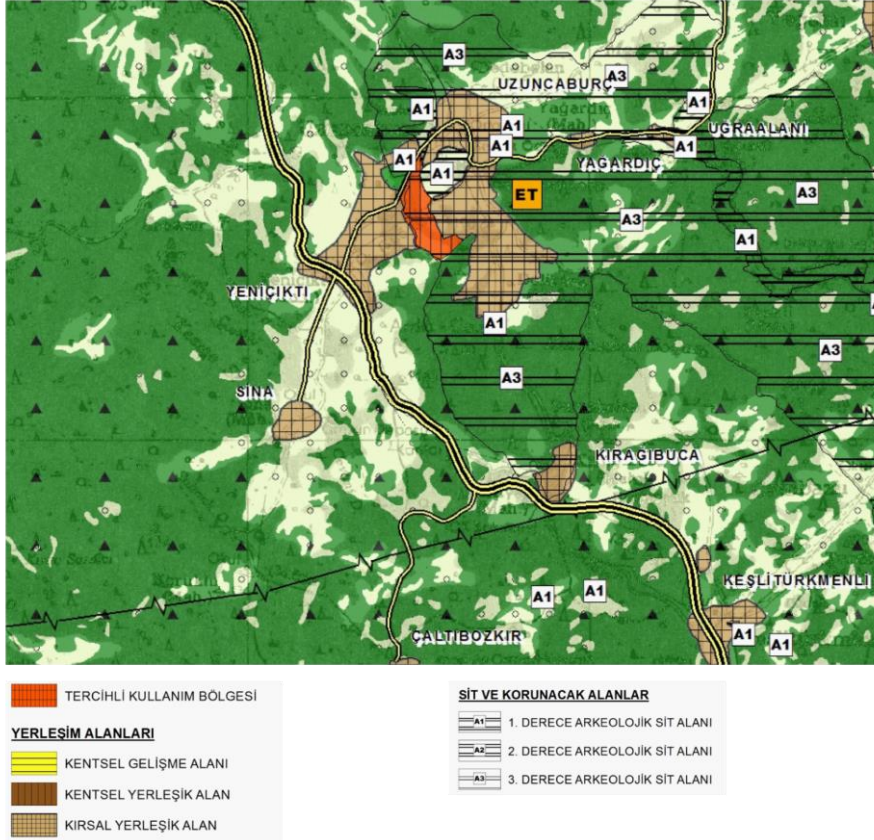
hanedanlığının düşünüldüğü, güneydeki giriş cephesinin üzerindeki Tarkyaris'in oğlu Teukros adlı bir rahibin adını taşıyan bir yazıttan açıkça görülmektedir. Erken İmparatorluk Dönemi'nde, hanedanların egemenliği sona erer, Zeus Olbios Kutsal Alanı'nın etrafında gelişen kent Roma İmparatorluk Dönemi'nde anıtsal karakterine kavuşur. Antik kentte inşa edilen yeni tapınaklar, sütunlu caddeler, tiyatro ve nymphaion gibi yapılar, kentin bölgesel bir merkez olma iddiasını açıkça ortaya koyar. Antik kentteki beş sütunuyla ayakta duran Propylon yerel kireçtaşından yapılmıştır ve 6 korinth sütunundan oluşan iki paralel sıradan oluşmaktadır. Bir diğer önemli yapı olan doğu batı yönlü Sütunlu Cadde'nin kentin tiyatrosuyla bağlantısının olduğunun önerilmesi önemlidir ve bu durum kent planlamasında Sütunlu Cadde'nin Tiyatro ile birlikte ya da hemen sonrasında planlandığına işaret eder. Tiyatro'da tespit edilen yapı yazıtı MS 164/5 tarihlidir ve bu durum Sütunlu Cadde'nin inşa süreci içinde açıklayıcıdır. Böylece, MS 164'de Tiyatro'nun inşasını izleyen süreçte, önce Documanus Maximus'un sistemleştirildiği, ardından Propylon'un inşasının gerçekleştirildiği önerilir. Cardo Maximus'un, Zeus Olbios Kutsal Alanı'nın kriter olarak alınması sebebiyle aynı zamanda planlanmış olması beklenmelidir (Aydınöğlü ve Belge, 2023). Kentin kuzeyinde 30 m den uzun ve kare blok taşlardan inşa edilmiş iyi korunmuş bir kapı bulunur. Üç kemerli bu kapının plaster başlıkları her iki yüzde farklıdır. Kuzey cephede anıtın tamir tarihini veren bir yazıt bulunmaktadır ve Arcadius ve Honorius'un birlikte yönetimleri Dönemi olan 395-408 yıllarını vurgular (Keil-Wilhelm, 1931; 71-73). Yapının MS 2 yy son çeyreği ya da 3. yy ilk çeyreğinde yapılmış olması muhtemeldir. Kuzey Kapı'nın Sütunlu Caddeyle birlikte planlandığı görülür. Kuzey Kapı kent giriş kapısıdır. Propylon ise Kutsal Alana girişi sağlayan bir geçit konumundadır.

Kentte gerçekleştirilen son dönem kazılarında, kentin görkeminin Geç Antik Dönem'de de devam ettiğine dair çok sayıda buluntu ele geçirilmiştir. Kentteki yapıların hepsinde bu dönem kullanımlarına dair izler bulunur. Bunlar arasında Tiyatro'da sürdürülen kazılarla ortaya çıkarılan tamir ve eklemelere ait izler; Sütunlu Cadde'de ortaya çıkarılan portiko ve arkasındaki mekanların kullanımlarına ait kanıtlar bulunmaktadır. Aynı süreçte Zeus Tapınağı üç nefli bir bazilikaya dönüştürülmüştür. Kentte bu dönemde Tiyatro'nun yakınında daha küçük, üç koridorlu bir başka Erken Bizans kilisesi; kuzeydoğuda, kentin dışında (extra muros), usta inşaatçı Stephanos Lukas tarafından yapılmış üç nefli bir bazilika ve Kuzey Nekropolis'de üç koridorlu bir diğer kiliseye ait kanıtlar bulunmaktadır. Son dönem kazılarında elde edilen veriler yaklaşık olarak MS 7 yüzyıl ortalarında yaşanan bir tahribe ait kanıtlar sunar. Bu durum bölgede görülen Arap akınlarıyla bağlantılı olmalıdır. Bu ve sonrasındaki sürecin aydınlatılması için kazılar sürdürülmektedir.

2.2. Planlama Tarihi

Uzuncaburç yerleşik alanı ve yakın çevresinde yürürlükte olan planlara ilişkin değerlendirme yapılacaktır. Bu değerlendirme kapsamında kronolojik bir süreç yerine, yürürlükte olan çevre düzeni planı ve imar planları açısından değerlendirme yapılması, plan kademelenmesi içerisinde bir değerlendirmenin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır.

Yürürlükteki Mersin Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında, Uzuncaburç Mahallesi yerleşik alanı ve yakın çevresi "Kırsal Yerleşik Alan" ve kısmen de "Tercihli Kullanım Alanları/Bölgesi" olarak öngörülmüştür (Şekil 1). Çevre Düzeni Planında, yerleşimin çevresinde Orman Alanları ve Tarım Alanları bulunmaktadır. Şeytan Deresi Vadisi ve Çevresi 3.Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı sınırının kuzey ucunda bulunan Uzuncaburç ve Olba antik kentleri çevresinde yer alan arkeolojik sit alanları şematik olarak plan paftasında gösterilmiştir. Kırsal yerleşik alan olarak işaretlenen alan sınırları incelendiğinde, mevcut yerleşim alanından çok daha geniş bir alanı kırsal yerleşme alanı olarak öngörüldüğü görülmektedir. Öngörü nüfus değerleri üzerinden bir değerlendirme yapıldığında da, 2021 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (TÜİK, 2023) verilerine göre 889 kişi olan mahalle nüfusunun, 5000-10000 kişi arasında olmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Yürürlükteki Mersin Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (URL-1)

Uzuncaburç Koruma Amaçlı İmar Planı Uzuncaburç Belediyesi (mülga) tarafından hazırlanmış ve Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 09.02.1999 tarih ve 3300 sayılı kararı ile uygun görülerek onaylanmıştır. Daha sonrasında, Adana KTVKK'nun 31.01.2002 tarih ve 4576 sayılı kararı ile Uzuncaburç Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu ve İlave İmar Planı uygun görülmüştür.

Koruma Amaçlı İmar Planı 1/5000 ölçekli Nazım İmar ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı olarak hazırlanmıştır. İmar Planları Uzuncaburç mahalle merkezinin yanı sıra daha güneyde kalan ve Silifke yolu bağlantısına yakın konumdaki Kırağıbucağı mahallesini de kapsamaktadır. Proje kapsamında arkeo-köy bağlamında bir değerlendirme yapılacağı için, Kırağıbucağı'na ilişkin ayrıca bir değerlendirme yapılmamıştır. 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planını incelediğimizde, Uzuncaburç merkezinde yer alan 1.Derece Arkeolojik Sit Alanını içerisinde herhangi bir öneri geliştirilmediği görülmektedir. Bu alan içerisinde kalan mevcut yapılar ve karayolu hattı ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınarak plan paftasında gösterilmemiştir. Günümüzde de kullanılmaya devam eden karayolu hattını imar planına işlenmemesi nedeniyle, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında yerleşik konut dokusunun doğusundan ve kuzeyde köy meydanı-mezarlık hattının kuzeyinden geçen ulaşım şeması öngörülmüştür. 12 metre en kesitli öngörülen yol ekseninde ticaret alanları ve temel sosyal-tekniik donatı alanları için ana eksen olarak planlanmıştır, ancak alanda bu yolun açılmasına yönelik herhangi bir müdahale geliştirilmemiştir. Kısıtlı bir alanda yer alan meskun konut alanlarının çevresinde, özellikle Silifke karayoluna bağlanan güney ekseninde Gelişme Konut Alanlarının öngörüldüğü görülmektedir. Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları içerisinde kalan arkeolojik mirasa ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, yukarıda da belirtildiği üzere 1.Derece Arkeolojik Sit alanları içerisinde herhangi bir plan – koruma kararının geliştirilmediği görülmektedir. Yerleşik alanın doğusunda ve kuzeybatısında kalan nekropolis alanlarının sınırları imar planı paftalarına işlenmiştir. Ancak, gelişme konut alanları ve nekropolis alanları arasında geçiş bölgesi veya tampon

bölge tanımlanmamıştır. Uzuncaburç merkezinin güneyindeki tepe üzerinde yer alan Anıt Mezar çevresinde ise park alanı öngörülmüş, ancak tüm tepelik alan gelişme konut alanı olarak öngörülmüştür. Yürürlükteki 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planını incelediğimizde, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında olduğu gibi, 1.Derece Arkeolojik Sit alanının sadece sınırlarının gösterildiği, söz konusu alanlara ilişkin plan kararları geliştirilmediği görülmektedir. 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı'nın kuzeydoğusunda yer alan Helenistik Kule'den başlayarak doğu yönünde İlköğretim Tesisine ve daha doğuya ulaşan açık yeşil alan kurgusu öneri sosyal-teknik donatı alanları ile bütünleşmektedir

Sonuç olarak, yürürlükteki Koruma Amaçlı İmar Planını arkeo-köy projesi bağlamında değerlendirdiğimizde, plan kararlarının arkeo-köy uygulamaları ve arkeolojik mirasın korunması açısından bağlayıcı ve/veya destekleyici tanımlar geliştirmediği görülmektedir. Ancak, imar planı revizyonlarının ilgili mevzuat hükümleri nedeniyle uzun sürelerde tamamlanabilmesi dikkate alındığında, arkeolojik mirasın korunmasına yönelik devam eden bilimsel araştırma ve projelerle eş zamanlı olarak Uzuncaburç mahallesinde çevre ve mekan kalitesinin artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Koruma Amaçlı İmar Planı, Plan Notlarını incelediğimizde, Arkeolojik Mirasın korunmasına yönelik "A. Korumaya İlişkin Hükümler"de ilgili mevzuatın tekrar edildiği görülmektedir. Benzer şekilde "B. Genel Hükümlerde" de alanın özgün yapısına ilişkin hükümler geliştirilmemiştir. Alandaki yeni yapılaşmaya ilişkin "C. Tanımlar ve Yapılaşmaya İlişkin Hükümler" ise aşağıdaki sadece parsel büyüklükleri açısından kısıtlamalar tanımlanmıştır. Söz konusu hükümler arkeolojik miras ile bütünleşmiş kırsal dokunun özgün ve belirgin özelliklerine dayanmamaktadır. Bu nedenle, arkeo-köy projesi kapsamında yeni yapılaşmaya yönelik strateji ve önerilerinde geliştirilmiştir.

2.3. Proje Alanı ve Yakın Çevresinde Koruma ve Restorasyon Müdahaleleri ve Önerilen Projeler

2.3.1. Sit Alanı Kararları ve Tescil Kararları

Uzuncaburç antik kentinin içinde yer aldığı alan, 1982 yılında Gayrimenkul Eski Eserler Anıtlar Yüksek Kurulu (GEEAYK) tarafından Olba Diocaesarea arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Ardından 1985 yılında bu tescile ait sınırlar revize edilmiştir. 1989 yılında ise Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KTVKKBK) antik kente hakim güneydeki tepe üzerinde yer alan anıt mezarı tescil etmiştir. 1996 yılında ise, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın girişimiyle Uzuncaburç'tan Kızkalesi'ne uzanan vadi sahip olduğu zengin arkeolojik kalıntılar nedeniyle Milli Park ilan edilmek istenmiş, bu kapsamda Adana KTVKKBK tarafından bölgenin Tarihi Milli Park ilan edilmesi uygun bulunmuş; bu amaçla bütün vadi 1. ve 3. Derece doğal ve arkeolojik sit alanı ilan edilmiştir. Ancak Tarihi Milli Park önerisi hayata geçmemiştir. Bugün Uzuncaburç antik kenti ve kırsal yerleşimi arkeolojik sit alanı içerisinde kalmaktadır.

Antik kentin merkezi Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından örenyeri olarak ziyarete açılmıştır ve kamulaştırma süreci başlatılmıştır. Etaplar halinde giden kamulaştırma süreci sonundan sahis mülkiyetindeki bazı ev ve bağ alanları kamulaştırılmıştır. Günümüzde Uzuncaburç kırsal yerleşiminin merkezi kuzeye ve yeni yerleşim alanları ise doğuya doğru kaymaktadır.

Bu süreçte hazırlanan Uzuncaburç Koruma Amaçlı İmar Planı halen yürürlükte değildir. Bununla birlikte, yukarıda da belirtildiği üzere, alanın sahip olduğu potansiyel, gerçekleştirilen kapsamlı kazı ve restorasyon projeleri ve sunum ve projelendirme çalışmaları sebebiyle mevcut Uzuncaburç Koruma Amaçlı İmar Planı; yerleşimin sorunlarını çözmede yetersiz kalmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte Uzuncaburç Belediyesi kapatılmış ve bölge idari olarak Silifke İlçe Belediyesine bağlanmıştır. Günümüzde alanın planlanmasından sorumlu kurumlar mahalli idare olarak Silifke Belediyesi, üst ölçekli plan ve uygulamalarda Mersin Büyükşehir Belediyesi yetki

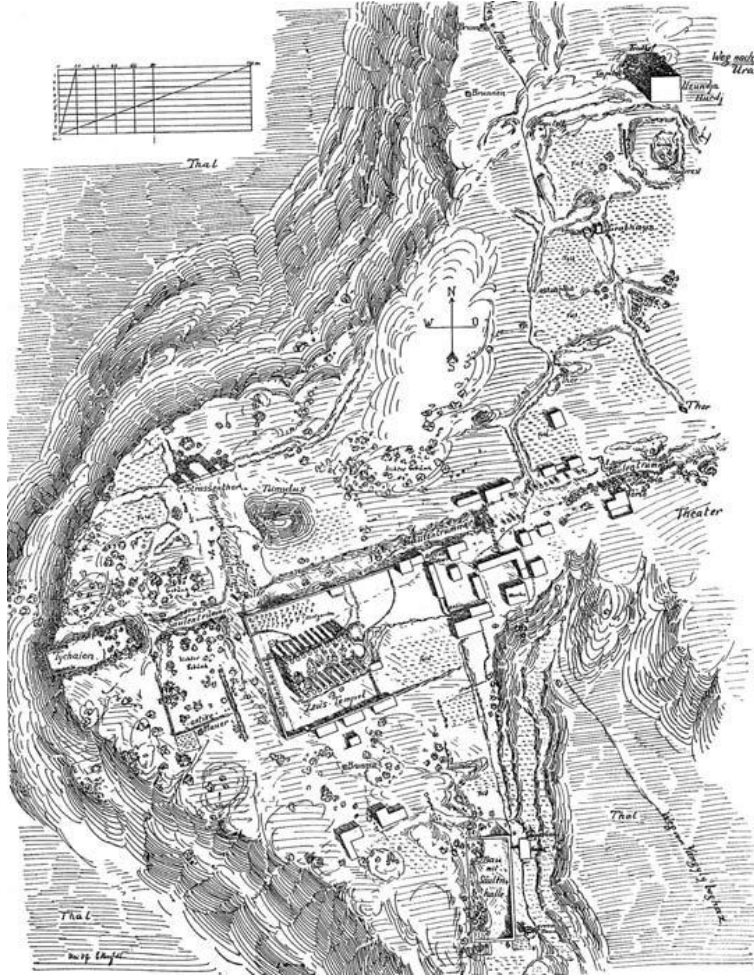
sorumluluğundadır. Örenyeri olarak ziyaretçilere açılmış (açılacak) kısımların sunumuna yönelik Çevre Düzenleme Projelerinin ve sit alanlarına yönelik Alan Yönetim Planının hazırlanması ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yetkisindedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı takdiri ile Çevre Düzenleme Çalışmaları ve Alan Yönetim Planı hazırlama çalışmaları özel protokol maddeleri ile yerel yönetime devredilebilir.

Uzuncaburç arkeolojik sit alanının gerek çok geniş alanlara yayılıyor olması gerekse kırsal yerleşimle ve günlük yaşamla bu kadar iç içe geçmiş olması; içerisinde devam eden imar ve tarım faaliyetleri; yerleşimin değişen koşullarına göre güncellenmesi gereken ulaşım, altyapı vb hizmetlerin koruma-kullanım dengesi içerisinde çözümü için güncel bir Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu plan içerisinde özel çevre düzenleme alanlarının belirlenmesi; bütün bu sürecin ise bir Alan Yönetim Planı dahilinde hazırlanması gerekmektedir.

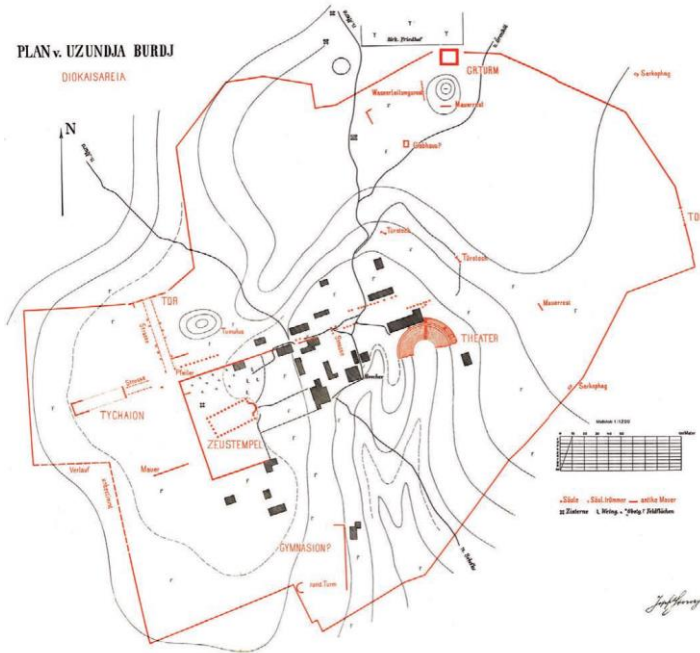
2.4. Arkeolojik Kazılar ve Araştırmalar

Diocaesarea, iyi korunmuş kalıntılara ve sahip olduğu idari ve dini merkez olarak önemine karşın uzun yıllar sistematik arkeolojik araştırmaların yapılmadığı bir antik kent olmuştur. Kente olan ilgi gezginlerle başlar ve birçoğunun kenti ziyaretine dair kayıt bilinir. 1854 yılında Rus coğrafyacı P. de Tschihatscheff "Ousounbourdj" olarak adlandırdığı kentin, Karaman'dan Silifke'ye doğru gidilen yolda önemli bir noktada olduğunu belirtir. Kısa notlarla Uzuncaburç köyünden bahseden gezgin; Nekropolis, Sütunlu Cadde, Zeus Olbios Kutsal Alanı'nın temenos duvarı, Kule, bazı yazıtlar ve mimari kalıntılar hakkında kısaca bilgi verir ve ilk kez Diocaesarea'nın yerini "Ousounbourdj" olarak gösteren bir harita da yayınlar. Antik kent hakkındaki kapsamlı ilk bilgileri veren J. T. Bent, 1891 yılındaki yayınında Olba'nın başkenti olan Uzunja-burdj'daki (ya da Uzun Kale) konaklamalarından ve buradaki kalıntılar ve yazıtlardan bahseder. R. Heberdey ve A. Wilhelm, 1892'de üç günlük konaklamaları süresince aldıkları notları yayınlarlar. Ancak bu yayın, epigrafik araştırma odağı nedeniyle yalnızca Zeus Tapınağı ve Propylon'un fotoğrafları ve yazıtlar ile ilgili bilgilerle sınırlıdır. Gertrude L. Bell 1905'te, "Ouzounjaburj" olarak adlandırdığı kenti ziyaret etmiş ve önemli anıtları fotograflamıştır. Yirmi fotoğraftan oluşan bu kayıtlar Tyne'deki Newcastle Üniversitesi'nin Gertrude Bell arşivinde bulunmaktadır (URL-2).

Ardından E. Herzfeld ve S. Guyer, 1909 yılında kentin ilk planını yayınlamıştır. Bu yayınlarında, kenti daha önceki gezginlerin bahsettikleri şekli ile genel olarak ele alırlar; Tapınak ve Tychaion üzerine mimari değerlendirmede bulunurlar ve Tiyatro'nun hemen kuzeyinde keşfettikleri yazıtlı yeni bir kiliseden bahsederler (Şekil 2). Kenti ilki 1914 diğeri ise 1925 olmak üzere farklı zamanlarda ziyaret eden J. Keil ve A. Wilhelm'in çalışmalarının sonuçları, kentin ilk detaylı plan, çizim ve fotoğrafları 1931 yılında yayınlanmıştır (Şekil 3). Kuzey Kapısı üzerindeki İmparator Arcadius ve Honorius Dönemi'ne tarihlenen yazıtta, kentin isminin Diocaesarea olarak geçtiği bu çalışmalar sırasında tespit edilmiştir. Bu çalışmadaki belgelenmeler J. Storozinsky tarafından yapılmıştır ve kentin planı doğu nekropolis hariç tamamen çizilmiştir.

Şekil 2. Uzuncaburç'un ilk haritası – çizimi 1909 – Herzfeld ve Guyer (Spanu, 2012; 9)

Şekil 3. Uzuncaburç – 1931 Keil ve Wilhelm (Spanu, 2012; 4)

Antik kentte sınırlı sayıda kazı ve temizlik çalışması yapılmıştır ve bunlar arasında 1950'li yıllarda Y. Boysal tarafından Zeus Tapınağı'nda, stylobat seviyesine yapılan kazılar bulunur.

1991-1994 yılları arasında Silifke Arkeoloji Müzesi tarafından da çalışmalar sürdürülmüştür. Bu kapsamda Tiyatro'da yapılan temizlik çalışmalarıyla sahne binasının kalıntıları ve oturma basamaklarının bir kısmı ortaya çıkarılmıştır. Kentteki ilk sistematik araştırmalar 2001-2006 yılları arasında bir Alman bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu yüzey araştırmaları kapsamında yapılan yayınlar kent için bir bilgi birikimi sağlamıştır.

Diocaesarea'da son dönem çalışmaları 2017 yılında başlamıştır. 2019 yılından itibaren Cumhurbaşkanlığı kararı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Mersin Üniversitesi adına Prof.Dr. Ümit Aydınoglu başkanlığında sürdürülen sistematik kazı çalışmaları kapsamında kazı, koruma ve sunu konularında projeler uygulanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda antik kentte Tiyatro, Nymphaion, Kutsal Alan, Sütunlu Caddeler, Podyumlu Tapınak, Hellenistik Kule, Doğu Nekropolis gibi alanlarda çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Zeus Olbios Kutsal Alanı'nda, Kutsal Alana ait Propylon'un (Kutsal Alanın Anıtsal Giriş Kapısı) açığa çıkarılması için kazı çalışmaları baslatılmıştır. Kutsal Alan'ın doğu temenos duvarı üzerinde yer aldığı düşünülen Propylon'a ait duvarlar korunmuş durumdadır. Nymphaion'da gerçekleştirilen çalışmalarda, anıtsal çeşme binası ve bununla bağlantılı daha geç dönem eklentisi yapılar ortaya çıkarılmıştır. Kutsal Alan'daki temenos duvarlarının kazıları gerçekleştirilmiş ve bu alandaki yapılanma açığa çıkarılmıştır. Ayrıca, Doğu Nekropolis'de gerçekleştirilen kazılarla kentin zengin mezar mimarlığı hakkında çok önemli veriler sağlanmıştır. Hellenistik Kule'de gerçekleştirilen kazılarla ise Kule'nin dolgu su temizlenerek yapı görülebilir hale getirilmiş ve önemli veriler elde edilmiştir.

2.5. Çevre Düzeni Planı (Çevre Düzenleme Projesi)

Uzuncaburç örenyerinin yönetilebilmesi amacıyla Uzuncaburç Çevre Düzenleme Projesi hazırlanmış ve Adana KVKK tarafından onaylanmıştır. Uzuncaburç antik kenti, uzun yıllardır örenyeri olarak ziyaretçilere açılmış olsa da alan sunumuna yönelik büyük sorunlar bulunmaktadır. Öncelikle alanda giriş çıkışlar kontrol edilememektedir. Ziyaretçiler için yüksek kapasiteli bir otopark alanına ihtiyaç vardır. Ziyaretçi karşılama merkezi ve hizmet tesisleri yoktur. WC hariç ziyaretçilere yönelik hiçbir servis hizmeti bulunmamaktadır. Alana bilet alarak giren ziyaretçileri yönlendirecek yürüyüş yolları ve güzergahlar yoktur. Ayrıca alandaki bilgilendirme levhaları da yetersizdir. Uzuncaburç Çevre Düzenleme Projesi antik kentin bir bütün halinde anlamlandırılması, korunması ve sunulmasına yön verecek çalışmalara altlık oluşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, antik kent için bütüncül bir koruma ve ziyaretçi sunum stratejisinin geliştirilmesi; bölge turizmine kazandırılması da amaçlanmaktadır.

2.6. Alanın Mevcut Durumu

2.6.1. Arazi Kullanımı ve Yapılı Çevre

Uzuncaburç mahallesinin, arkeo-köy projesi kapsamında değerlendirilen köy merkezi temel olarak dört alt bölgeden oluşmaktadır. Uzuncaburç mahallesinin ortasında yer alan ve anıtsal arkeolojik miras öğelerinin yer aldığı 1.Derece Arkeolojik Sit alanı arkeo-köy projesi içerisindeki odak noktasıdır. Yukarıda da belirtildiği üzere, bu alanın içerisinde kalan taşınmazların bir bölümünü kapsayacak şekilde Çevre Düzenleme Projesi yürütülmektedir. Alanda anıtsal nitelikte Zeus Olbios Kutsal Alanı ve içerisinde Zeus Tapınağı, Tyche Tapınağı, Propylon, Nymphaion (Anıtsal Çeşme), Tiyatro ve iki Sütunlu Cadde bulunmaktadır. Ayrıca alan içerisinde kalan 12 adet tescilli kırsal mimari miras olarak değerlendirilen köy evi bulunmaktadır. Bu evler aşamalı olarak onarılmakta ve işlevlendirilmektedir. Devam eden çevre düzenleme projesi kapsamında restore edilen dört ev hediye eşya satış birimi, kafe-güvenlik-WC ve sinevizyon-toplantı amaçlı kullanılacaktır.

1.Derece Arkeolojik Sit Alanının kuzeyinde kalan diğer alt bölge ise, köy meydanı çevresindeki Uzuncaburç yerleşik alanıdır. Bu alanda köy meydanı yerleşim için odak noktası niteliğindedir. Köy meydanı haftada bir gün pazaryeri olarak kullanılmaktadır. Köy meydanının doğusunda köy mezarlığı bulunmaktadır. 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde kalan ve eski köy meydanı olan alandan başlayarak kuzeye köy meydanına doğru

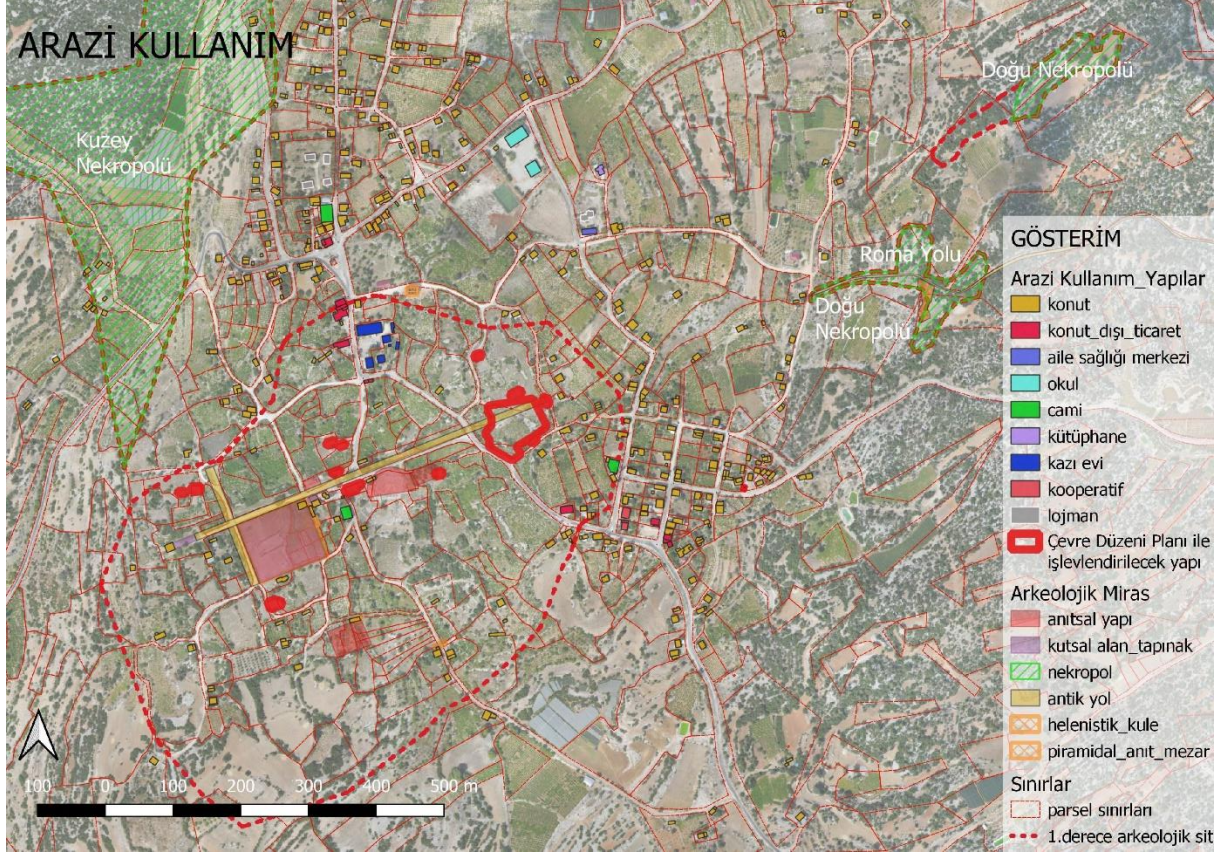
devam eden karayolu ekseninde köy-mahalle yerleşik alanı içerisindeki ticari birimler yer almaktadır. Bu alanda gününbirlik ticaret için market/bakkal ve köy kahvehanesi / kiraathanesi bulunmaktadır. Yolun doğu ekseninde ise eski kamu yapılarından oluşan (Belediye Binası, Jandarma, vb.) önemli bir odak noktası olarak Uzuncaburç Kazı Evi ve Araştırma Yerleşkesi bulunmaktadır. Yapıların gerekli bakım ve onarımları tamamlanarak farklı uzmanların alanda yıl boyunca çalışabilmeleri için altyapı kurulmuştur. Ayrıca, bu alan içerisinde yöre halkı tarafından kısa süre öncesine kadar yoğun bir biçimde kullanılan değirmen bulunmaktadır. Yapının Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kazı evi olarak kullanılmaya başlanması ve çevre güvenliğinin sağlanabilmesi için değirmen bu dönemde aktif değildir. Değirmenin taşınabilmesi için proje süreciyle eş güdümlü olarak çalışmalar yürütülmektedir. Uzuncaburç yerleşik alanı ve ören yeri için nirengi noktası (landmark) olan Helenistik Kule Kazı Evi ve Araştırma Yerleşkesinin kuzeyinde kalmaktadır.

Köy meydanını odak olarak değerlendirdiğimizde, meydanın kuzeyinde, batısında ve doğusunda kalan alanlar, köyün yerleşik dokusunu oluşturmaktadır. Bu alanlar yürürlükteki imar planlarında da meskûn alan olarak belirtilmiştir. Köy meydanının yakın çevresindeki yapılar sürekli kullanılmaktadır. Alanda, mevsimsel olarak kullanılan yapılar da bulunmaktadır. Köy meydanının kuzeyinde köy camisi bulunmaktadır. Caminin kuzeyinde kalan yaklaşık 6500m² büyüklüğündeki taşınmaz üzerinde ise Orman Genel Müdürlüğü'ne ait lojmanlar ve depolama alanı bulunmaktadır. Köy meydanından ve mezarlığını kuzeyinden doğuya doğru devam eden köy içi yol üzerinde ise sosyal-teknik donatı alanları bulunmaktadır. Yaklaşık 1,5 ha büyüklüğündeki 155 ada 10 parsel sayılı taşınmaz üzerinde Uzuncaburç İlköğretim Okulu bulunmaktadır. Okul binası ve bahçesi taşınmazın doğu bölümünde konumlanmıştır. Taşınmazın üzerinde yapı bulunmayan batı bölümleri ise kısmen spor alanı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, alanda park alanı – çocuk bahçesi bulunmaktadır. Koruma Amaçlı İmar Planında söz konusu alanın batısında 12 metre en kesitli taşıt yolu öngörülmüştür, ancak hâlihazırda açılmış bir yol bulunmamaktadır. İlköğretim okulundan güneye, Olba yolu bağlantısına doğru devam eden yol üzerinde ise köyün Sağlık Ocağı – Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır. Aile Sağlığı Merkezi'nin bulunduğu taşınmazın içerisinde kalan lojman yapıları atıl durumdadır. Aile Sağlığı Merkezi'nin kuzeyinde, yerel rehber olan Celal TAŞKIRAN tarafından kurulmuş bir kütüphane bulunmaktadır.

Koruma Amaçlı İmar Planları'nda kentsel gelişme alanları ise, Uzuncaburç köy yerleşik alanı ile doğuda yer alan Olba antik kenti arasındaki bağlantı yolu çevresinde ve Silifke karayoluna bağlanan Kırığıbucağı mevki çevresindedir. Kırığıbucağı mevki için ayrıca imar planı paftaları hazırlanmıştır. Ancak, arkeo-köy bağlamı dışarısında kalan bu alan için değerlendirme yapılmamıştır. Uzuncaburç yerleşik alanı içerisinde kalan bu alanı incelediğimizde, Olba bağlantısı ve karayolu kesişiminde yoğun bir yapılaşmanın bulunduğu görülmektedir. Bu alanda parselasyon planlarının yapıldığı ve ızgara plan şemasında parsellerin oluşturulduğu görülmektedir. Bu alan köy yerleşik alanı içerisinde ayrı bir mahalle-yaşam alanı olarak değerlendirilebilir. Karayollarının kesişim noktasında kiraathane ve ticari birimler yer almaktadır. Uzuncaburç merkezine doğru devam eden karayolu üzerinde Tarım Kredi Kooperatifi binası ve ambarı bulunmaktadır. Aynı yönde, Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından daha önce fırın olarak kullanılmakta olan yapı yer almaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, yerleşik alanın güneyine doğru devam eden karayolu eksenini imar planlarında kentsel gelişme alanı olarak belirlenmiştir. Bu alandaki en önemli ve görünen arkeolojik miras, Anıt Mezardır. Anıt mezarın yer aldığı tepe üzerinde de kısmen konut kullanımları görülmektedir.

Uzuncaburç yerleşik alanı içerisinde kalan yapı çevre dışındaki alanlar ise büyük oranda üzüm bağı ve kısmen de meyve bahçeleri olarak kullanılmaktadır. Alanda tarımsal faaliyetlerin yürütülmediği, yürütülemediği makilik alanlar da bulunmaktadır. Yerleşik alan içerisinde kalan tarımsal alanlar kullanılmaya devam etmektedir. Üzüm bağları nedeniyle sofralık ve şaraplık üzüm üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, alanda doğal olarak yetişen sumak toplanılmaktadır.

Köy yerleşik alanının yakın çevresinde yer alan önemli arkeolojik odaklar ise nekropolis alanlarıdır. Konut alanlarının doğusunda kalan nekropolis alanında yer alan kaya mezarlarının arkeolojik kazıları büyük oranda tamamlanmış ve alan belgelenmiştir. Bu alanın içerisinde in-situ durumunda Roma Yolu kalıntıları da bulunmaktadır. Köy meydanı kuzeyinde, Kırobası karayolu üzerinde ise Kuzey Nekropolis bulunmaktadır. Bu alanda kaya mezarlarının belgelenmesine yönelik arkeolojik araştırma ve kazılar devam etmektedir.

Şekil 4. Arazi Kullanım

2.6.2. Mülkiyet Durumu

Uzuncaburç yerleşik alanı içerisindeki mülkiyet durumuna ilişkin bir değerlendirme yaptığımızda, alanın büyük oranda özel mülkiyette olduğu görülmektedir. Yürürlükteki imar planı koşulları dikkate alınarak alanda oluşturulan arsa niteliğinde taşınmazlar bulunmaktadır. Ancak taşınmazların büyük bir bölümü tarla niteliğindedir.

Yerleşik alan içerisinde kalan 1.Derece Arkeolojik sit alanında da, yukarıda da belirtildiği üzere arkeolojik kazı ve araştırmaların yanı sıra çevre düzenleme projesi kapsamında işler yapılmaktadır. Bu alan içerisinde, özellikle anıtsal yapıların çevresinde – çevre düzenleme projesi sınırları içerisinde kamulaştırılmış taşınmazlar ve yapılar bulunmaktadır.

Proje alanı içerisinde Mersin Büyükşehir Belediyesi veya Silifke Belediyesi mülkiyetinde kalan (yollar hariç) taşınmazlar da bulunmaktadır. Bu taşınmazlar dışında proje süreciyle eş güdümlü olarak kamulaştırılması öngörülen yapılar ve taşınmazlarda bulunmaktadır. Strateji rehberi bölümünde söz konusu taşınmazlara ilişkin mülkiyet tartışması ayrıca yapılmıştır.

2.6.3. Ulaşım-Dolaşım

Proje kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanan bilgi-belgeler incelendiğinde, proje alanı içerisinde Karayolu Genel Müdürlüğü veya Mersin Büyükşehir

Belediyesi yetki sınırları içerisinde kalan yolların bulunduğu görülmüştür. Silifke karayolundan ayrılarak Kırağıbucağı mevki üzerinde köy yerleşik alanına ulaşan yol karayolu niteliğindedir. Ancak bu yoldan Olba'ya ve doğuda kalan kırsal alanlara ulaşan yol Mersin Büyükşehir Belediyesi yetki sınırları içerisinde yer almaktadır.

Uzuncaburç yerleşik alanı içerisindeki ulaşım-dolaşım şemasını incelediğimizde ise, köy içi yolları bazılarının hem genişlik hem de kaplama niteliği olarak diğerlerinden ayrıştığı görülmektedir. Söz konusu yollar yürürlükteki imar planlarında da 10 veya 12 metre en kesitli öngörülmüştür. Ancak, yürürlükteki imar planlarında öngörülen ana eksenlerin bir bölümü açılmamıştır.

Ulaşım-dolaşım şeması üzerinden değerlendirilmesi gereken bir diğer önemli husus Çevre Düzenleme Projesi sınırları içerisinde kalan ve taşıt trafiğine kapatılan yollardır. Bu yollar üzerinde sadece yaya hareketine izin verilmesi koruma ilke ve stratejileri açısından da gereklidir. Ancak, söz konusu yolların trafiği kapatılması sonucunda özellikle örenyerinin güneybatısında kalan konut alanlarına taşıt erişimi kısıtlanmıştır.

3. ARKEO-KÖY STRATEJİ REHBERİ

3.1. Alt Karakter Bölgeleri - Sorun-Olanak Analizi

Yerleşimin mekânsal tarihi, planlama tarihi, proje alanı ve yakın çevresinde yürütülen koruma çalışmaları ve alanın mevcut durumu üzerinden yapılan değerlendirme sonucunda proje alanı sınırları içerisinde karakter bölgelerinin oluştuğu gözlemlenmiştir.

Bu noktada değerlendirilmesi gereken en temel husus, arkeo-köy kavramsal çerçevesi içerisinde değerlendirilebilecek alanlar ve bu alanların yakın çevresinde kalan kırsal alan ayrımının ortaya koyulmasıdır. Uzuncaburç yerleşik alanı içerisinde kalan ve 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı yakın çevresinde kalan alanların arkeo-köy içerisinde sosyal, ekonomik ve fiziksel iyileştirmelerle desteklenmesi gerekmektedir.

Birinci Alt Bölge olarak tanımlanan 1.Derece Arkeolojik Sit Alanını incelediğimizde ise, devam eden Çevre Düzenleme Projesi ile farklı alt bölgelerinin oluşturulduğu görülmektedir. Uygulanmakta olan Çevre Düzenleme Projesi, 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde kalan anıtsal yapıların bulunduğu ve 1.etap olarak değerlendirilebilecek bir alanı kapsamaktadır. Bu alanda öncelikli olarak kuzeyden giriş yapılması öngörülmektedir. Anıtsal yol eksenindeki kazıların tamamlanması ve proje sınırları içerisinde kalan otopark alanını düzenlenmesinden sonra ören yeri girişinin doğuya alınması da değerlendirilmektedir. Bu durumda, 1.Derece Arkeolojik Sit alanı içerisinde önemli bir alt bölge oluşabilecektir.

Çevre Düzenleme Projesi'nin 1.etabının uygulanması sonrasında proje alanı sınırları çit ile kapatılmaktadır. Bu alandaki kafe, müze, WC, hediyelik eşya satış ve toplantı amaçlı kullanılacak yapılar/köy evlerinin örenyerini ziyaret edebileceklere hizmet vermesi planlanmaktadır. Bu alan Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolünde olacaktır. Bu nedenle, arkeo-köy projesi kapsamında örenyeri ziyaretçileri dışında yerel halkın yaşam kalitesinin iyileştirilmesine yönelik müdahaleler öngörülürken, köy yerleşik alanına gelecek ziyaretçiler için gerekli olan servislerin sağlanması gerekmektedir.

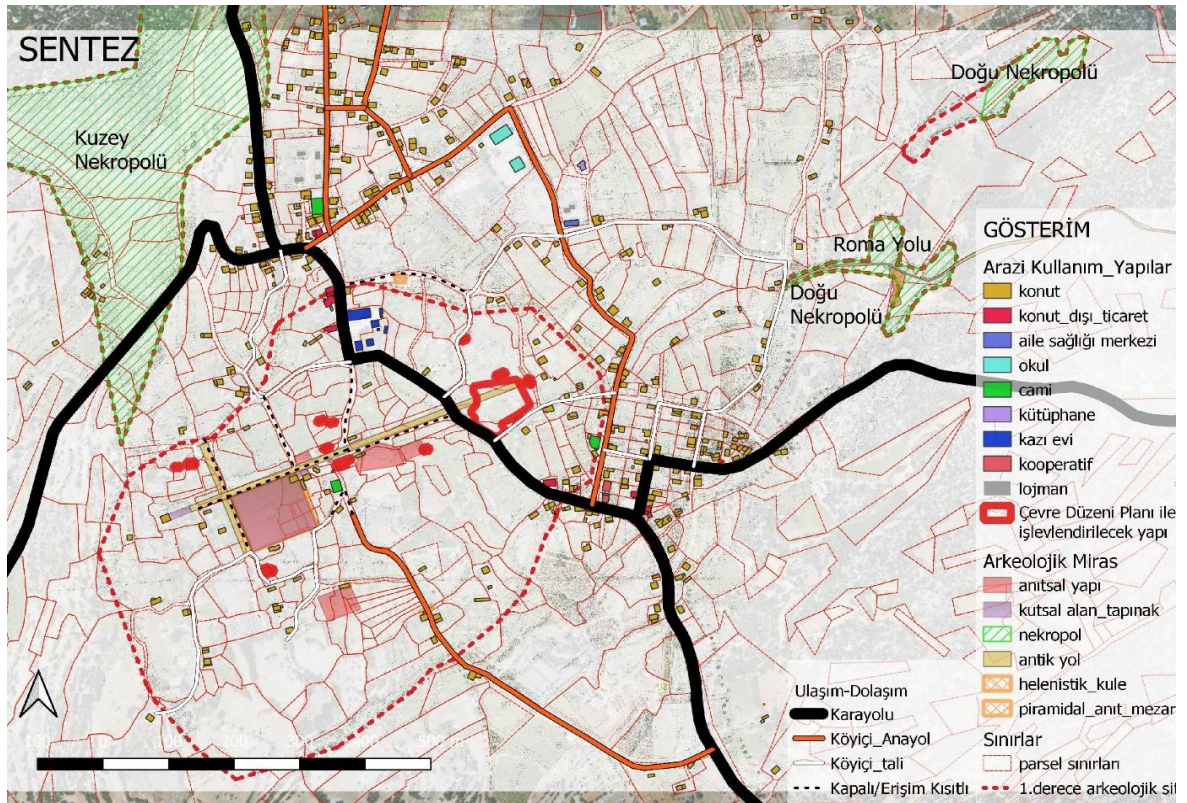
Çevre Düzenleme Projesi'nin tamamlanmasından sonra ele alınması gereken bir diğer husus ise, büyük oranda 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içerisinde kalan ve sit alanını güneybatısındaki kısıtlı konut alanlarının ulaşım-dolaşım olanaklarıdır. Söz konusu konut alanlarından Silifke karayoluna bağlantı sağlanabilmektedir. Ancak, bu alanın köy yerleşik alanı ile ilişkisi kesilmektedir. Bu alana ilişkin kamulaştırma stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

İkinci Alt Bölge içerisinde ise devam eden kırsal yaşama ek olarak artan ziyaretçi sayıları ile önemi artacak alt bölgeler bulunmaktadır. Bu alanları içerisinde en önemli odak noktası

köy meydanıdır. Köy meydanı mevcut durumunda sadece pazar yeri olarak kullanılmaktadır. Bu alanın arkeo-köy projesi kapsamında odak olarak düzenlenmesi ve ziyaretçiler için kentsel servislerin sağlanması gerekmektedir. Bu alan ile çevre düzenleme proje yapılan alan arasında kalan karayolu ekseninin de taşıt ve yaya hareketinin yanı sıra mekan kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Köy meydanının doğusunda kalan köy mezarlığı odak noktası içerisinde kalan açık alan niteliğindedir. Köy mezarlığında servisler ve çevre duvarlarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu alan içerisinde kalan ve arkeo-köy projesinin en önemli nirengi noktalarından olan Helenistik Kule ve köy meydanı ilişkisi güçlendirilmelidir.

Üçüncü alt bölge olarak tanımlanan köy yerleşik alanında ise, mevcut duruma ilişkin tespitlerde de vurgulandığı üzere, köyün kentsel servislerinin yanı sıra konut alanları bulunmaktadır. Kentsel servislerin yerel halka sağlayacağı hizmet kalitesi iyileştirilirken, kamusal niteliği olan bu alanların arkeo-köy bağlamıyla görsel bütünlüğünün sağlanması önem arz etmektedir. Benzer şekilde konut alanlarında da, koruma amaçlı imar planının sağladığı koşulların yetersizliği dikkate alınarak, cephe özellikler, yapı malzemesi, renk ve kütle uyumları açısından kapsamlı bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Dördüncü alt bölge olarak tanımlanan yerleşimin güney bölümünde ve yeni gelişme alanları arkeo-köy projesinin giriş kapısı olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle özellikle Olba'dan gelen yol ve Silifke karayolu bağlantısında yer alan ticari birimlerin çevre ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Diğer önemli bir husus ise, özellikle bu alanda dikkat çeken bir husus olarak, yerleşik alan ve ören yeri içerisinde kullanılan sokak mobilyaları arasındaki uyumsuzluktur. Yerleşim bütününde, arkeolojik kazı ekibi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Büyükşehir Belediyesi, Silifke Belediyesi, Karayolları Genel Müdürlüğü ve ilgili diğer kurum-kuruluşlar tarafından yerleştirilmiş yönlendirme ve bilgilendirme panoları arasında renk, yazı karakteri ve büyüklük açısından farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıca, alana yer alan otobüs-minibüs durağı, TEDAŞ veya TELEKOM servis kutuları, aydınlatma direkleri, vb öğeler birlikte değerlendirildiğinde görsel uyumsuzluklar dikkat çekmektedir.

Şekil 5. Sentez, yürürlükteki koruma amaçlı imar planı, arazi kullanım ve ulaşım şeması

3.2. Proje Paketleri ve Uygulama Süreci

Uzuncaburç arkeo-köy projesinin geliştirilmesinde alanın mevcut durumuna ilişkin yapılan sorun-olanak analizi belirleyici olmuştur. Uzuncaburç köy yerleşik alanı içerisindeki Yörük evleri ve Örenyeri içerisinde kalan eski meydan, kazı evi olarak kullanılan kamu binaları gibi köyün temel kullanımının konuları dikkate alındığında, alanda örenyeri ve köy yerleşik alanı arasındaki bütünlüğün sağlanmasının önemi ön plana çıkmaktadır. Uzuncaburç arkeolojik miras ile bütünleşmiş kırsal dokusu ile bilinen bir ören yeridir. Bu nedenle, çevre düzenleme projesi sadece arkeolojik anıtlara müdahale ile sınırlı kalmamakta, kırsal nitelikli yapılarında korunması ve işlevlendirilmesini öngörmektedir.

Bu bağlamda, arkeo-köy projesi ile alanda ziyaretçilerin deneyimlerinin zenginleştirilmesini sağlayacak müdahalelerin yanı sıra arkeolojik mirasın korunmasının kırsal kalkınmada belirleyici olması öngörülmektedir. Daha açık bir ifadeyle, arkeo-köy projesi salt yerel halk ve ziyaretçiler için mekan kalitesinin artırılması olarak değerlendirilmemelidir. Arkeo-köy projesi, yerel halkın bilinçlendirilmesi ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesine yönelik sosyal, yerel – kırsal kalkınma odaklı ekonomik bir model olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle, kurumlar ve yerel aktörler arasında işbirliği, sorumluluk ve rol paylaşımı sağlanması önem arz etmektedir (Şekil 7). Projelendirme sürecinde Mersin Büyükşehir Belediyesi, Arkeolojik Kazı Ekibi ve Mahalle Muhtarlığı arasında yapılan görüşmelerle, yerel halkın temel ihtiyaç ve beklentileri de belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulama aşamasında proje paketleri içerisinde yer alan detaylar dikkate alınarak işbirliği modelinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Şekil 6. Arkeo-Köy Projesinin temel bileşenleri

Arkeo-köy projesi kapsamında yapılacak müdahaleler ve/veya proje paketlerinin oluşturulmasında ise, uygulama etapları ve kurumsal kapasiteler dikkate alınarak kurum ve kuruluşlar tarafından yapılması öngörülen temel müdahaleler ile yerel halk ve/veya özel sektör tarafından yapılacak müdahaleler ve uygulamalar birbirinden ayrılmıştır. Kurum ve kuruluşların sorumluluğunda olan öncelikli müdahaleler uygulama projeleri için temel ilke, kararlar ve uygulama adımları tanımlanmıştır. Yerel halk ve olası diğer yatırımcılar tarafından kendi mülklerinde yapılacak olan uygulamalar içinse temel ilkeler ortaya koyulmuştur.

Arkeo-köy projesi kapsamında üretilen proje paketleri öncelikli alanlar, ulaşım-dolaşım, nitelikli yapılar, mekan ve servis kalitesinin artırılması ve ziyaretçi yönetimi alt başlıklarında derlenmiştir.

3.2.1. Öncelikli Müdahale Edilecek Alanlara İlişkin Proje Paketleri

Mevcut durum analizi ve alt karakter bölgelerinde ortaya koyulan sorun ve olanaklar açısından bir değerlendirme yapıldığında, daha önce kullanılan meydanın çevre düzenleme projesi sınırları içerisinde kalması nedeniyle, Uzuncaburç yerleşiminin merkezi, köy mezarlığının batısında kalan ve köy meydanı olarak tanımlanan alana kaymaktadır. Bu alanda haftanın bir günü açık olan köy pazarı dışında kamusal bir kullanım bulunmamaktadır ve meydan tamamen taşıt trafiği kullanımına ayrılmıştır. Ancak, yukarıdaki bölümlerde de vurgulandığı üzere bu alanın, köy meydanı olarak düzenlenmesi için yüksek potansiyeli bulunmaktadır. Alanın yakın çevresinde ticari birimler yer seçmeye başlamıştır. Ayrıca, bu alana yakın konumda yer alan Helenistik Kulenin restorasyonunun tamamlanması ve ziyarete açılmasıyla alandaki ziyaretçi sayısı artacaktır. Bu alanın içerisinde yer alan Atatürk Heykeli, alanın kamusal alan niteliğini güçlendirmektedir. Ancak, alanın doğusunda yer alan mezarlık alanı ve ilişkili kullanımlar dağınık ve bakımsız bir görüntüye sahiptir. Ayrıca, köy meydanının batı sınırında karayolunun aktif kullanıma devam etmesi gerekmektedir.

Yürürlükteki Koruma Amaçlı İmar Planı'nı incelediğimizde, köy meydanının Helenistik Kule'nin doğusunda öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Ancak, devam eden arkeolojik kazılar ve köydeki yerel yaşantı incelendiğinde, yaya ve taşıt trafiğinden oldukça uzakta kalan bu alanın köy meydanı olarak düzenlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, köy meydanının Atatürk Heykeli ve Mezarlık arasında kalan alanın yayalaştırılması ve düzenlenmesiyle ortaya çıkacak kamusal alanda yer seçmesi arkeo-köy projesi için pilot uygulama olarak değerlendirilmektedir. Bu alanda mevcut Koruma Amaçlı İmar Planı alanın yaya odaklı düzenlenmesine olanak sağlamaktadır. Bu alana ve doğusunda yer alan köy mezarlığına ilişkin hazırlanan proje, Adana KVKK tarafından incelenmiş ve onay aşamasındadır. Koruma Bölge Kurulunun onayı sonrasında arkeo-köy projesi bağlamında pilot uygulama yapılacaktır.

Arkeo-köy projesi için pilot proje olarak öngörülen köy meydanı projesi ile eş zamanlı olarak, meydanın doğusunda yer alan köy mezarlığının düzenlenmesi önerilmektedir. Köy meydanı projesi kapsamında mezarlığın batı ve güney duvarları ve çitlerinin mutlaka yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, mezarlığı güneybatı köşesindeki ağaçlık alanın oturma-dinlenme alanı olarak düzenlenmesi öngörülmektedir. Projenin köy meydanı projesi ile eş zamanlı olarak tamamlanması alanın kamusal odak olmasını güçlendirecektir.

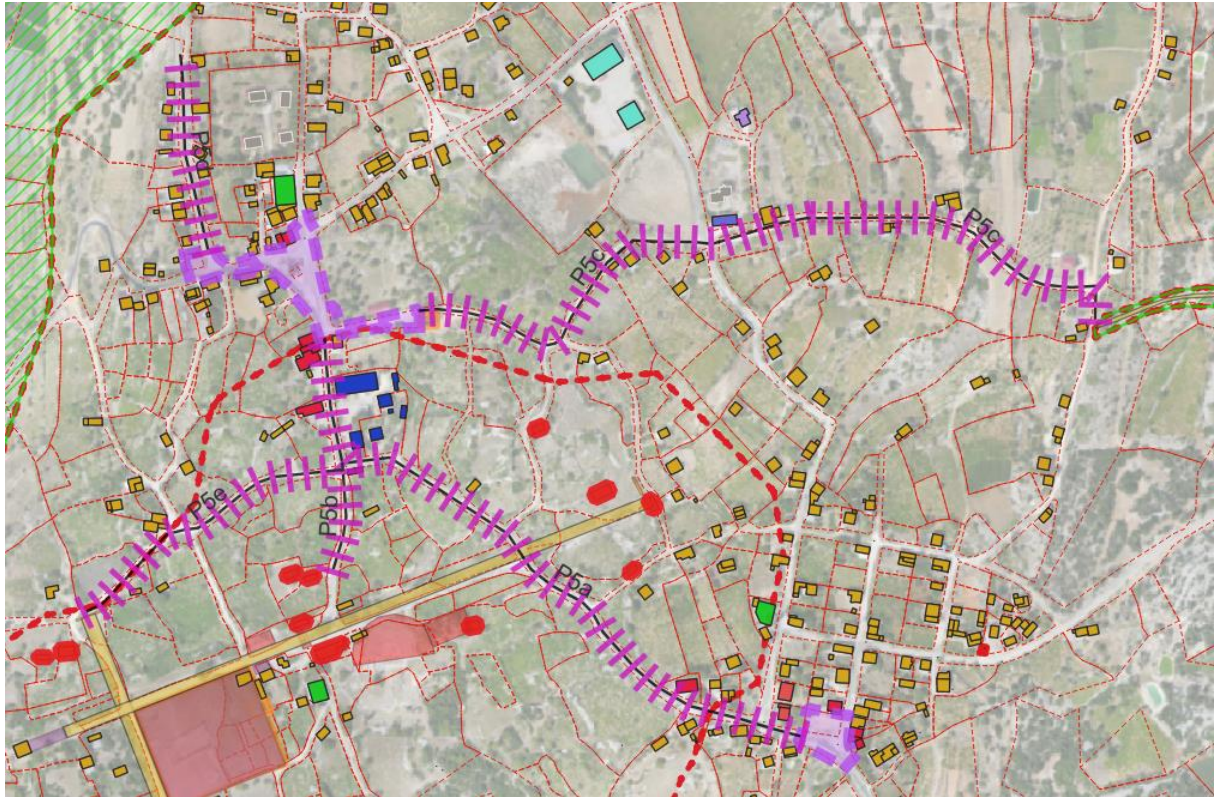
Uygulanmakta olan Çevre Düzenleme Projesi'nin ve kısa vadede uygulanması önerilen köy meydanı ve mezarlığı projelerinin tamamlanmasından sonra, arkeo-köy bağlamında köy yerleşik alanında düzenleme ve müdahalelerin yapılması önerilmiştir. Bu çerçevede arkeo-köy projesi için fiziksel ve/veya idari sınırlar belirlenmemiş olsa da karayolu üzerinde köy yerleşik alanına girişlerin Arkeo-Köy Kapısı olarak düzenlenmesi önerilmektedir.

Arkeo-Köy kapısı olarak düzenlenebilecek ilk nokta, yerleşik alanın güney girişidir. Olba'dan gelen karayolunun ve Silifke'ye bağlantı sağlayan karayolunun kesişimi giriş kapısı düzenlenmelidir. Bu bağlamda önerilen fiziksel bir kapı değildir. Açık alan düzenlemeleri, cephe iyileştirmeleri ve bilgi-yönlendirme panoları ile ziyaretçinin arkeo-köye giriş yaptığına ilişkin farkındalığın yaratılmasıdır. Uzuncaburç köy yerleşik alanının diğer bir girişi ise kuzey yönündedir. Silifke-Mara karayolundan ayrılan ve Uzuncaburç yolu olarak isimlendirilen yol bağlantısı, köy yerleşik alanının batısından dolanarak yerleşime köy meydanının batısından bağlanmaktadır. Bu yolun Uzuncaburç Kuzey Nekropolisi'nden gelen eski karayolu ile bağlandığı nokta, yerleşime kuzeybatı yönünden giriş noktasıdır. Bu noktada, güney girişinde olduğu gibi ticari birimler bulunmamaktadır. Ancak, köy meydanına çok yakın bir konumda olan bu noktanın düzenlenmesi ve cephe iyileştirmeleri ve bilgi-yönlendirme panoları ile ziyaretçinin arkeo-köye giriş yaptığına ilişkin farkındalığın yaratılması önem kazanmaktadır.

3.2.2 Ulaşım ve Dolaşıma İlişkin Öncelikli Müdahaleler

Arkeo-köy projesi uygulanmaya başlaması ve çevre düzenleme projesinin tamamlanmasıyla alana ziyaretçi talebinin artması beklenilmektedir. Bu nedenle, alana özel araç, tur otobüsleri ve toplu taşıma ile erişim için ulaşım altyapısının iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, köy yerleşik alanı içerisindeki yaya ve taşıt trafiğinde de artış olacaktır. Bu artış dikkate alınarak köy içerisinde engelli, yaşlı ve çocuklu aileleri de dikkate alacak şekilde yaya dolaşımının sağlanması gerekmektedir. Ayrıca, arkeo-köyü ziyaret edecek ve yakın çevredeki arkeolojik miras öğelerini (özellikle nekropoller) ve doğal alanları ziyaret edecek ziyaretçiler için yürüme rotaları oluşturulması öngörülmüştür.

Uzuncaburç yerleşik alanı içerisinde yaya dolaşımı konusunda öncelikli olarak yapılması gereken müdahale ve düzenlemeler bulunmaktadır. Öncelikli olarak köy meydanı, mezarlık ve giriş kapılarının düzenlenmesinden sonra, arkeo-köy sınırları içerisinde kalan karayolu hattındaki yaya hareketinin artması beklenilmektedir. Bu nedenle, güney giriş kapısı olarak düzenlenen alan ile kuzey giriş kapısı olarak düzenlenen alan arasında kalan yaklaşık 750metre uzunluğundaki hattın asfalt veya kilit parke ile diğer karayolu hattından ayrılması, bu hat üzerinde taşıt hızının düşürülmesi için hız kesici önlemlerin alınması ve bu hat üzerinde mutlaka asgari standartlara uygun kaldırım inşa edilmesi, yol ekseninde çevre düzenleme projesi ve köy meydanı projesinde kullanılacak sokak mobilyaları ile görsel bütünlüğün sağlanması, yol ekseninde uygun noktalara bilgilendirme-yönlendirme panolarının yerleştirilmesi gerekmektedir. Çevre Düzenleme Projesi'nde belirlenen gişe / ören yeri girişinden karayoluna, dolayısıyla köy meydanına bağlanacak yaklaşık 100 metre uzunluğundaki hattın yaya ağırlıklı (kontrollü taşıt giriş - acil durum veya servis amaçlı) düzenlenmesi önerilmiştir. Bu eksenlere ek olarak, köy yerleşik alanı içerisinde ve yakın çevresinde kalan odak noktalarına yaya erişiminin sağlanabilmesi için yürüme rotalarının düzenlenmesi gerekmektedir (Şekil 8).

Şekil 7. Yaya ağırlıklı düzenleme yapılması gereken yol eksenleri

Özel araç ve tur otobüslerinin arkeo-köy içerisinde dolaşımının ve özellikle otopark ve bekleme-duraklama noktalarının düzenlenmesi gerekmektedir. Çevre Düzenleme Projesi kapsamında daha önce kamulaştırılmış olan alanda yüksek kapasiteli otopark olarak

düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu otopark arkeo-köy projesi bütününden daha çok ören yerine hizmet sağlayabilecek niteliktedir. Ancak, köy yerleşik alanı içerisinde yol eksenlerinde yaya ve taşıt trafiğini kısıtlayabilecek taşıt park yerleri yerine merkezi bir otopark düzenlenmesi önerilmiştir.

Arkeo-köy projesi kapsamında alana erişimin sadece özel araç ve tur otobüsü ile sınırlı kalmaması gerekmektedir. Bu nedenle, toplu taşıma hatlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Silifke-Uzuncaburç minibüs hattının sefer saatlerinin düzenlenmesi, hafta sonu ve tatil günlerinde sefer sıklıklarının artırılması, öneri hatlarda yerel kırsal kalkınmayı destekleyebilmek için çalışanların köy yerel halkından belirlenmesi, toplu taşıma araçlarının servis kalitesinin artırılması önerilmiştir. Ayrıca, kış sezonu dışında ziyaretçi sayıları dikkate alınarak Mersin merkezden sabah-öğlen-akşam saatlerinde otobüs hattının oluşturulması, arkeo-köy içerisinde var olan toplu taşıma durakların sökülmesi, projeye görsel bütünlüğü olan ve çevre koşullarından korunaklı durakların inşa edilmesi gerekmektedir.

3.2.3. Öncelikli Müdahale Edilecek Yapılara İlişkin Öneriler

Uygulanmakta olan Çevre Düzenleme Projesinin ve kısa vadede uygulanması önerilen köy meydanı ve mezarlığı projelerinin tamamlanmasından sonra, arkeo-köy bağlamında artan ziyaretçi sayısının ihtiyaç duyacağı servislerin sağlanmasının yanı sıra, kafe, restoran, kahvaltı evi, vb ticari hizmetlerin sağlanması gerekmektedir. Çevre Düzenleme Projesi kapsamında işlevlendirilecek yapılar ücretli giriş yapılması gereken alanda yer almaktadır. Bu bağlamda, var olan ticari işletmelerin niteliklerinin iyileştirilmesi için destek sağlanmalıdır. Diğer yandan, kısa vadede söz konusu işlevlerin kısmen proje sahibi olarak Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, uygun konumlarda belirlenen taşınmazlar üzerinde kamulaştırma ve/veya kiralama yöntemleri ile Kahvaltı Evi, Kafe-Restoran ve Yerel Üzüm, Bağcılık ve Şarap Evi işlevlendirilmeleri önerilmiştir.

Arkeo-köy güney Kapısı – girişi olarak düzenlenecek alana çok yakın bir konumda yer alan, halihazırda MESKİ Hizmet Binası ve Fırını'nın yer aldığı taşınmazın, 1.Derece Arkeolojik Sit Alanında kaldığı da dikkate alınarak, orta vadede yaya yolu – kaldırım hattı ile bütünleşmiş, karşılama ve bilgilendirme noktası ve/veya çay-kahve-simit evi olarak işlevlendirilmesi önerilmiştir.

1.Derece Arkeolojik Sit Alanı sınırları içerisinde, Helenistik Kule güneyinde kalan, daha önce farklı kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılmış yapılar, Uzuncaburç Kazı Başkanlığı tarafından çalışma alanı, atölye, depo ve konaklama birimleri olarak kullanılmaktadır. Yapıların bakım ve onarımları kazı araştırma bütçesinin izin verdiği ölçüde yapılmaktadır. Ancak, arkeo-köy projesi kapsamında yapılacak müdahaleler dikkate alınarak kısa vadede çevre düzenleme ve onarımlar önerilmiştir. Ayrıca, yerleşke içerisinde kalan değirmenin köy meydanına yakın bir noktada inşa edilecek yeni yapıya taşınması için süreç başlatılmıştır.

Projelendirme sürecinde Uzuncaburç Mahalle Muhtarlığı ile görüşmeler yapılmıştır. Arazide yapılan çalışmalara ek olarak yerel halkın beklenti ve taleplerini anlayabilmek için yapılan görüşmelerde köye gelen ziyaretçi ve misafirlerin konaklayabilmesi için yapıya ihtiyaçları bulunduğu belirtilmiştir. Yapılan çevre düzenleme projesi ve arkeo-köy projesi ile artacak ziyaretçi sayısı dikkate alınarak alternatif konaklama olanaklarının bulunması olumlu bir uygulama olacaktır. Bu bağlamda, Mahalle Muhtarının beyanına göre köy yerleşik alanı içerisinde kalan alanlarda Köy Misafirhanesi – Köy Evi düzenlenmesi önerilmiştir.

3.2.4. Köy Yerleşik Alanı / Mekan ve Kentsel Servis Kalitesinin Artırılması

Arkeo-köy projesi kapsamında sadece ziyaretçiye yönelik servislerin sağlanması değil, köyün mekan kalitesinin, dolayısıyla yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması

hedeflenmektedir. Bu bağlamda, açık alanlarda ve kentsel donatı alanlarında proje paketleri öngörülmüştür.

Arkeo-köy yerleşik alanı içerisinde, açık alanların düzenlenmesi ve mekan kalitesinin arttırılması için;

- Gece güvenliği için ışıklandırmanın alana uygun şekilde tasarlanması ve uygun yerlere yerleştirilmesi, elektrik kesintisinin çok olması sebebiyle aydınlatma apliklerinin güneş enerjili olmasının sağlanması
- Köy yerleşik alanı içerisinde arkeo-köy görsel bütünlüğü içerisinde yönlendirme ve bilgilendirme panolarının tasarlanması,
- Bank, çöp kovası, çardak, gölgelik ve yol kenarı babası gibi sokak mobilyalarının arkeo-köy projesinde, özellikle Köy Meydanında yapılacak uygulamadan sonra tasarlanması
- Köy içerisinde kalan ve Koruma Amaçlı İmar Planında Park olarak öngörülmüş alanların park veya açık alan olarak düzenlenmesi,

...önerilmektedir.

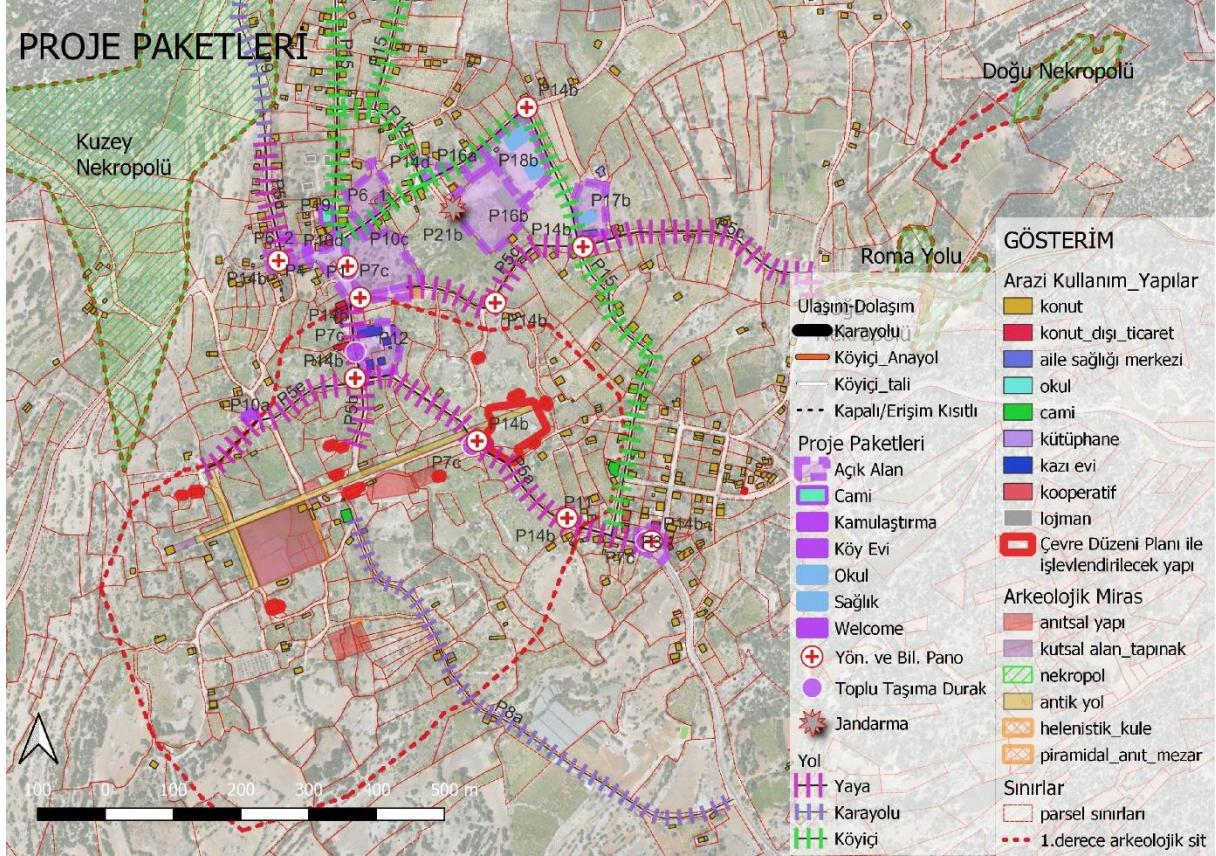
Proje kapsamında köy yerleşik alanı içerisinde, ağırlıklı olarak taşıt trafiği için kullanılan yolların kaplamalarının orta vadede iyileştirilmesi ve yol eksenlerinde kaldırımların inşa edilmesi gerekmektedir.

Köy yerleşik alanı içerisinde kalan Aile Sağlığı Merkezi, İlköğretim-Ortaöğretim Okulu, Cami gibi sosyal ve teknik servis alanlarının sağlıklılaştırılması gerekmektedir. Ayrıca, söz konusu köy yerleşik alanı içerisinde kalan atıl durumdaki kamu yapılarının taşınmazın kuzey bölümünde yer alan mevcut yapılar konaklama amacıyla kullanılabilir yapılar. Söz konusu yapıların bakım-onarımının yapılması ve pansiyon-konaklama birimi olarak kullanılması önerilmektedir.

3.2.5. Ziyaretçi Yönetimi

Arkeo-köy projesinin uygulanmaya başlaması ve çevre düzenleme projesinin tamamlanmasıyla alana ziyaretçi talebinin artması beklenilmektedir. Bu ziyaretçilerin bir bölümün konaklaması için çevre düzenleme projesi kapsamında önerilen pansiyon-konaklama alanlarına ek olarak alternatif alanlar oluşturulması önem kazanmaktadır. COVID-19 Küresel Salgını sonrasında yaygın olarak kullanılmaya başlanılan karavanlar ve ihtiyaç duyulan kamp alanları için, Uzuncaburç köy yerleşik alanının yaklaşık 5 km güneyinde kalan Çamlık Orman Parkı'nın orta vadede yeniden düzenlenmesi, bungalovların inşa edilmesi, karavan parkı yapılması ve alanın servis kalitesinin iyileştirilmesi önerilmektedir.

Artacak ziyaretçi sayısı dikkate alınarak alanda güvenlik önlemlerinin arttırılması gerekmektedir. Bu bağlamda uzun vadede Mobese (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu) kameralarının yerleştirilmesi ve yerleşim içerisinde Jandarma Hizmet noktası oluşturulması öngörülmüştür.

Şekil 8. Arkeo-Köy Projesi kapsamında önerilen proje paketleri

4. SONUÇ

Farklı ölçek ve önceliklerde önerilen proje paketleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Uzuncaburç arkeo-köy projesi, arkeolojik mirasın korunması ve yönetimine ilişkin faaliyetler ile birlikte bir kırsal kalkınma modeli olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda alanın yönetimi ve uzun erimli planlanması için strateji rehberi önemli bir başlangıç sağlamaktadır.

Ayrıca, Çevre Düzenleme Projesi ve arkeo-köy projesinin uygulanmasıyla beraber giderek artacağı öngörülen ziyaretçi sayısı dikkate alınarak, Uzuncaburç yerel halkı ve olası yerel işletmecilere yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerin yürütülmesi gerekmektedir. Yerel halk ve olası yerel işletmecilere yönelik öncelikle arkeolojik mirasın değeri, önemi ve korunması konusunda eğitim verilmesi gerekmektedir. Söz konusu eğitimler ilkokul-ortaokul çağındaki çocuklardan başlayarak farklı yaş gruplarına yönelik düzenlenebilir.

Ek olarak, artan ziyaretçi sayısı ile birlikte alanda sürdürülebilir turizm konusunda eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi gerekmektedir. Sürdürülebilir turizm eğitimleri, 1- kazanç-kar odaklı yaklaşımların riskleri, 2- turizm servislerinin hijyen, güvenlik ve sunum standartları ve 3- kültürel miras öğelerinin korunmasının önemi ve sürdürülebilir turizm ilkeleri olmak üzere üç başlıkta düzenlenmelidir.

Sürdürülebilir turizm ve kırsal kalkınma modeli çerçevesinde köy pansiyonculuğu ve kadın üretici pazarlarının geliştirilmesi desteklenmelidir. Bu bağlamda, Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen kırsal kalkınma eğitim ve desteklerinin Uzuncaburç özelinde kurgulanması önerilmektedir. Alanın mevcut durumuna ilişkin yapılan tespitlerde de vurgulandığı üzere, Uzuncaburç yerleşik alanı ve yakın çevresinde kırsal yaşam ve tarımsal üretim devam etmektedir. Özellikle alanda yer alan bağlar ve yerel üzüm türleri dikkate çekicidir. Bu nedenle, arkeo-köy modeli içerisinde antik yerleşim içerisinde yer alan bağları da kapsayacak şekilde Agro-Turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu

bağlamda, bağ bozumu etkinlikleri ve festivalleri, pekmez veya şarap üretim faaliyetleri yapılması ve üzüm dışında kalan sumak gibi tarımsal ürünlere yönelik destek sağlanması önerilmiştir.

Bu aşamada, alanda yürürlükte olan Koruma Amaçlı İmar Planının revizyonu sürecinde kullanılabilecek ve imar planına da girdi sağlayabilecek, yerleşik alanlardaki mevcut yapıların ve öneri yapıların arkeo-köy projesine uyum sağlaması ve arkeolojik miras üzerinde baskı oluşturulmaması için, cephe iyileştirme önerileri, malzeme-renk ve desen alternatifleri, kat yükseklikleri ve cephe özellikleri, kat yüksekliğine ilişkin kısıtlamalar ve yapı-parsel-sokak ilişkisine için kentsel tasarım rehberi hazırlanması önerilmektedir. Uzuncaburç Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu ve İlave İmar Planı, alandaki mevcut yapıları çevre, devam eden arkeolojik bulgu ve çalışmalar ve arkeo-köy projesi kapsamında talep edilen değişiklikler dikkate alınarak uzun vadede koruma amaçlı imar planını revize edilmesi gerekmektedir.

TEŞEKKÜR: *Bu yazı, Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Mersin Üniversitesi arasında 24.06.2023 tarihinde imzalanan sözleşme ile hazırlanan "Uzuncaburç Arkeo-Köy Koruma Strateji Rehberi- Yol Haritası" na ilişkin temel bilgi ve belgeleri sunmaktadır.*

KAYNAKÇA

- Aydinoğlu, Ü., Belge, B. (2023). Diocaesarea'nın Antik Dönem Kent Planına İlişkin Değerlendirme . OLBA, XXXI (XXXI) , 61-78.
- Keil, J., Wilhelm, A. (1931), Denkmäler aus dem Rauhen Kiliken, MAMA 3, Manchester
- Spanu, M. (2012), The theatre of Diokaisareia (Vol. 2). Walter de Gruyter.
- TÜİK, 2023, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, <https://biruni.tuik.gov.tr/>, Erişim Tarihi: Nisan, 2023.
- URL-1, 2023, Mersin-Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Çevre Düzeni Planı, <https://mpgm.csb.gov.tr/mersin-adana-planlama-bolgesi-i-82221>, Erişim Tarihi: Nisan, 2023
- URL-2, 2023, Gertrude Bell Archive, Newcastle University, <https://gertrudebell.ncl.ac.uk/>, Erişim Tarihi: Nisan, 2023.